

Huvudmålet är att höja kvaliteten och genomslaget för svensk information och verksamhet på webben genom ökad öppenhet och ett högre prioriterat användarperspektiv.

SLUTRAPPORT FÖR PROJEKTET

Den 22 mars 2013

Innehåll

Sammanfattning	4
Abstract	5
Projektets målsättningar	7
Vad är öppna data och varför ska man satsa på det?	7
Vad är länkning av data?	8
Vad man kan länka	10
Upphovsrätter	12
Projektets framskridande	13
Marknadsföring, arbetsprocesser och resultat	17
Pondus Open Data HackFest	20
Sammanfattning och utvärdering av resultaten	24
Ett etablerat men öppet samarbetsnätverk för innehållsproducenter	24
Bättre informationsflöde mellan projekt och verksamheter	24
Bättre koordination och enhetligare lösningar	24
Att skapa medvetenhet om standarder och semantiska system och skapa efterfrågan för svenska tjänster (ontologier)	25
Inbesparingar för alla genom synergier och bättre tillgång till information	25
Analys och reflektioner	26
Kommunikationen	26
Öppenheten som förhållningssätt	26
Ontologierna	27
Framtiden	28
Bilagor	
Ordlista	
Pondusschema	
Ponduskategorierna	
Ekonomisk redovisning	

Sammanfattning

Projekt Pongus var ett projekt som genomfördes från början av 2012 till mars 2013. Syftet med projektet var att inom det finlandssvenska nätverket för att öppna och länka data skapa gemensamma tillvägagångssätt kring hur man publicerar material på webben. Genom detta erbjuder man underlag för flexibla webbtjänster, som ger tillgång till många olika finlandssvenska material. Målsättningen var att genom att förbättra informationsgång och kommunikation mellan producenter av informationsintensiva material av hög kvalitet uppnå större synlighet och genomslag för materialen. Då man öppnar data kan man också upptäcka överlappningar och dubbelt arbete. Detta ger möjlighet till större rationalitet och effektivitet på hela fältet. Avsikten var att inkludera så många sektorer som möjligt.

Projektet fick finansiering från Konstsamfundet, Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Stiftelsen för Åbo Akademi, HSS Media, KSF Media och Åbo Underrättelser. Projektets huvudman var Brages Pressarkiv, som skapar och förvaltar metadata över finlandssvenska tidningsmaterial.

Inom projektet har ett gemensamt metadataschema och direktiv för teknisk implementering tagits fram. De nya standarderna, som bygger på internationella dito, har helt eller delvis tagits i bruk av Brages Pressarkiv, Svenska Yle, Kulturhuset.fi och KulturÖsterbotten. Kulturforum.fi står i beråd att införa Pongusdata på sin webbplats. Lösningarna möjliggör integration av information från olika resurser. Pongus har drivit på utvecklingen av nationella lösningar för länkning av data, i synnerhet på svenska. Kunskapen om och intresset för metadata, öppna data och licensiering av material har ökat inom hela nätverket.

Under en avslutande Pongus Open Data HackFest på Arcada utdelades priser till flera nästan färdiga webbtjänster som använder sig av Pongusteknik. Dessa kan förhoppningsvis fungera som motivation och argument för nya steg mot öppen Pongusdata. Vi hoppas fortsätta arbetet och samarbeta förutom med varandra också över språk- och statsgränser, vilket tekniken ger alla möjligheter till.

Abstract

Pondus was a project that was started in 2012 and ended by March 2013. The aim was to create common practices for publishing data within the community engaged in opening and linking Swedish web resources in Finland. We hope to create opportunities for building flexible services that offer access to these resources. We wanted to enhance information exchange and communication between organizations that produce information intensive high quality web resources and by doing that give these materials better visibility and impact. When data is opened it also helps spot duplication in resources and work processes. This way all concerned parties can find ways to work with better effectivity and rationality. To this end, we wanted to include as many different kinds of organizations as possible.

The project was financed by private foundations (Konstsamfundet, Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Stiftelsen för Åbo Akademi) and print media (HSS Media, KSF Media and Åbo Underrättelser). It was based at Brages Pressarkiv, an institution that produces and manages metadata for Swedish newspapers in Finland.

Results of the project include a metadata scheme and recommendations for technical implementation of linked data. These standards, based on international standards, are now in use fully or at least partially at Brages Pressarkiv, Svenska Yle (Swedish public service broadcasting in Finland), Kulturhuset.fi (web hotel and service) and KulturÖsterbotten (Ostrobothnian website for culture). Kulturforum.fi (website for agents within different sectors of culture) is also planning to open its website using Pondus standards in the near future. These solutions make it possible to integrate information from different sources. Pondus has also spurred the development of national solutions for linking data, especially in Swedish. Competence and interest in metadata, open data and licensing has grown throughout the community.

In a final Pondus Open Data HackFest, arranged at Arcada University, several proofs of concept using Pondus standards were awarded. These can hopefully work as motivational showcases for creating more open Pondus data. The work will continue within the community, and we hope to be able to also cooperate across language boundaries and national borders, something this technology supports very well.

PROJEKTET PONDUS

Slutrapport

Projektets målsättningar

Nätverket Pondus är ett samarbete mellan finlandssvenska aktörer för att utveckla webbtjänster på ett effektivt och koordinerat sätt. Projekt Pondus pågick från början av 2012 till mars 2013 och finansierades av Konstsamfundet, Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Stiftelsen för Åbo Akademi, KSF Media, HSS Media samt Åbo Underrättelser. Målsättningen för projektet, vars huvudman var Brages Pressarkiv, var att öppna så många finlandssvenska informationsresurser som möjligt (webbsidor och databaser) och skapa förutsättningar för länkning av data mellan dessa och andra material på internet. Samtidigt hoppades vi upptäcka överlappande verksamheter och informationsresurser och genom detta få möjligheter att rationalisera våra verksamheter.

Projekt Pondus mål var rationalisering och större genomslagskraft för finlandssvenska material på webben. Effektmålen var:

- ett etablerat men öppet samarbetsnätverk för innehållsproducenter
- bättre informationsflöde mellan projekt och verksamheter
- bättre koordination och enhetligare lösningar
- att skapa medvetenhet om nationella standarder och semantiska system och skapa efterfrågan för svenska tjänster (ontologier)
- inbesparingar för alla genom synergier och bättre tillgång till information

Vad är öppna data och varför ska man satsa på det?

Öppnandet av dataresurser är ett strategiskt vägval som gjorts både av EU-kommissionen och av Finlands regering. Orsaken till detta är en övertygelse om att fri data kraftigt gynnar forskning, utbildning, demokrati och ekonomisk tillväxt. Myndigheternas och samhällets verksamheter blir mer rationella, transparenta och effektiva genom att man öppnar sina informationsresurser. Öppna data har blivit allt vanligare i Finland, till exempel har Lantmäteriverket och Helsingfors stad gått i bräschen och öppnat många intressanta och relevanta resurser. Vid den årliga Apps4Finland-tävlingen har sedan tiotals intressanta applikationer som nyttjar denna data tagits fram. Några av dessa applikationer, som Blind Square, har blivit världssuccéer. Också på Svenska Yle har man målmedvetet i samarbete med Linked Data Finland-projektet arbetat med att utveckla sina webbsidor. Detta utvecklingsarbete, som delvis inspirerats av liknande projekt på BBC, har genast lett till förbättrad synlighet på webben, tack vare att söktjänster som Google beaktar öppen länkad data vid rankingen av sökresultat.

Slutrapport för projekt Pongus

Att öppna data betyder i praktiken att man tar bort trösklar som förhindrar spridningen av information på internet. Det kräver att man beaktar följande saker:

- **tekniska hinder:** man bör skapa tekniska lösningar som gör informationsspridning och -sökning effektivare och helst helt automatiskt. Rent konkret handlar det om att indexera sina material och skapa flöden och effektiva sökfunktioner.
- **kompatibilitet:** att man följer gemensamma, helst internationella standarder i mån av möjlighet.
- **informationens kvalitet:** man måste ha tillräckligt välstrukturerad information och beskrivning av själva materialets innehåll helst inne i koden (s.k. metadata), så att både människor och andra datorer hittar vad de söker.
- **juridiska hinder:** man bör försäkra sina material med giltiga licenser och markeringar om hur de får spridas och användas. Eftersom allt material på webben i utgångsläget är under upphovsrätt, leder förbiseendet av denna punkt lätt till att man oavsiktligt blockerar spridningen av sitt material. Man bör också veta och förstå att metadata nästan alltid kan förses med en CC0-licens, det vill säga befrias från all copyright. På så sätt bidrar man till en effektiv spridning av information om det egna materialet.

Vad är länkning av data?

Länkning av data innebär att enskilda informationselement på webben hänvisar till varandra, vilket möjliggör att man mycket effektivt kan söka och samla in data från olika resurser på internet. Denna speciella teknik möjliggör också språkoberoende sökningar och tjänster, vilket är till stor nytta för en språklig minoritet som vill öka sin synlighet. Tekniken har kallats webb 3.0 eller semantisk webb.

Hur man skapar länkad data

Webbens uppfinnare Tim Berners-Lee har definierat öppen länkad data på följande sätt:

1. Använd URI (specifika, bestående, unika identifikatorer) för att beteckna saker
2. Uttryck dessa med webbadresser (http:// osv)
3. Då någon söker en URI erbjud relevant information om saken (använd RDF-kod och frågespråket SPARQL för detta)
4. Inkludera andra, externa URI i informationen (exempelvis erbjuder Wikipedia bra punkter att hänvisa och länka till i form av Dbpedia)

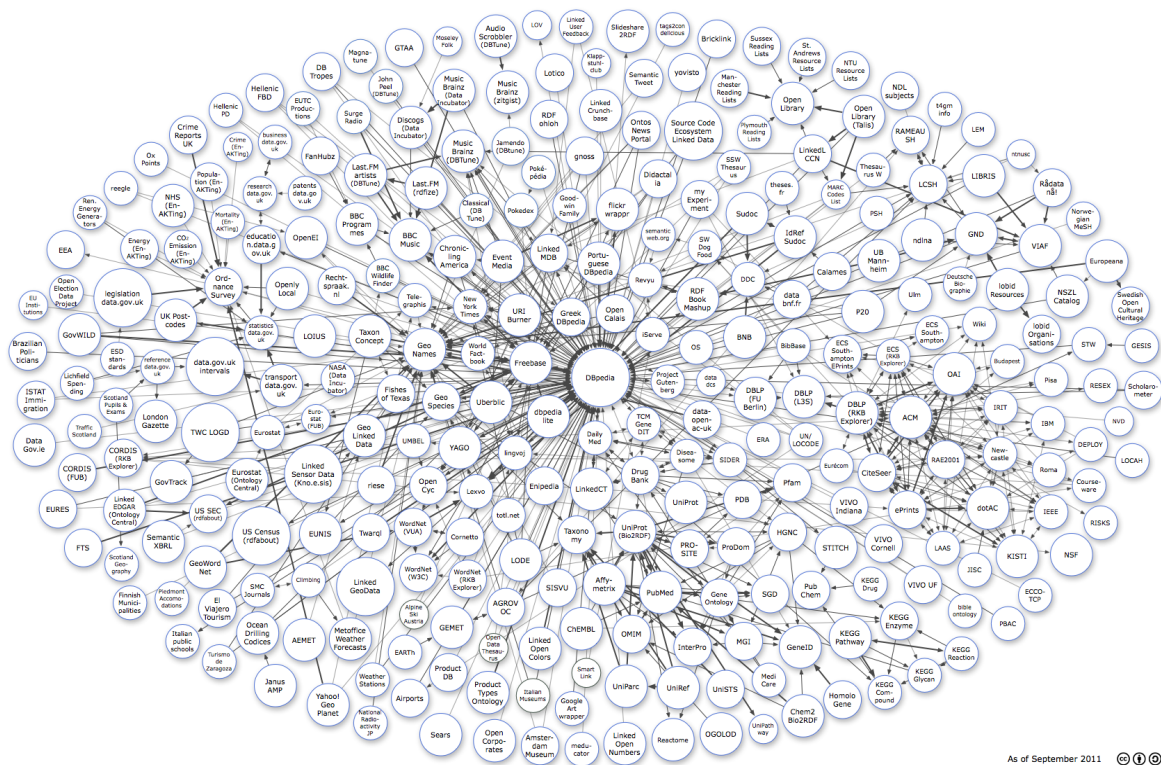
För att beskriva hur väl man fyller dessa målsättningar har Berners-Lee föreslagit följande skala:

- ★ Vilka som helst data på internet som är licensierade som öppen data
- ★★ Vilka som helst data som är licensierade som öppen data och är strukturerade i maskinläsbar form (som text och/eller siffror, inte bilder)
- ★★★ Som föregående men i ett öppet format (exempelvis en csv-fil – bara kommaseparerad text eller siffror – istället för en Excelfil)
- ★★★★ Som ovan, men med användande av webbstandarder (W3C) dvs. SPARQL och RDF, så att folk kan hänvisa till dina URI
- ★★★★★ Som ovan, men så att datan också inkluderar externa URI

Pondus arbetar allra mest med metadata, det vill säga information om innehållet, eftersom en stor del av materialen är skyddade av upphovsrätt. Detta hindrar ändå inte att man hakar på molnet av länkad data och på så sätt gör sitt material mer synligt och lätt att hitta för den som är intresserad. Enligt samma princip arbetar exempelvis BBC, New York Times och Europeana.

Det länkade datamolnet brukar illustreras med bilden nedan, som visar hur olika databaser är länkade till varandra. Genom att hänvisa till någon av dessa, får man sina egna material att bli delar av detta moln. Inom Pondus har vi valt att i första hand utgå från de databaser (eller så kallade ontologier som har avancerade strukturer för att också beskriva inbördes relationer mellan de olika begreppen) som producerats inom FinnOnto-projektet vid Aalto-universitetet. Också Pondusprojektets egen lilla ämneskategori-ontologi finns på samma tjänst som går under namnet Onki. Onki-tjänsten ska under detta år flytta från Aalto-universitetet till Nationalbiblioteket. Genom att nyttja dessa tjänster länkar Pondusresurserna enkelt materialen till exempel till den Nationella digitala bibliotekets söktjänst Finna i framtiden.

Slutrapport för projekt Pondus

Detta är molnet av länkad data, dvs. publicerade URI. Målsättningen är att foga så mycket finlandssvenska material som möjligt till molnet. Diagrammet är gjort av [Richard Cyganiak \(DERI, NUI Galway\)](#) och [Anja Jentzsch \(Freie Universität Berlin\)](#). I mitten syns det ur Wikipedia genererade DBpedia.

Vad man kan länka

Smidigt och korrekt länkande kräver som ovan framkom specifik kodning av datan i så kallade *triples* i rdf-kod och att man installerar en särskild typs datoranpassad söktjänst i samband med sin informationsresurs, en SPARQL Endpoint. Inom Pondus finns ännu ingen sådan tjänst, men den är under planering både för Brages Pressarkiv och Svenska Yle. Hittills har vi arbetat med att föra in behövlig metadata och länkar till ämnesorden i Allso och Ponduskategorier. I Brages Pressarkivs databas finns också koordinater insatta för en del ortnamn, vilket gör att de enkelt kan visas på en karta.

Projektet inleddes med en mappningsrunda hos finlandssvenska aktörer, då vi tillsammans tittade på teknik och information i de olika systemen. Överlappningar fanns och möjligheterna till länkning var överraskande goda. Resurser har studerats hos följande institutioner:

Brages Pressarkiv (indexerar dagligen ca 10 tidningar och samarbetar med mediehusen)

Biblioteken.fi (Länkbiblioteket)

Evenemax

Kulturforum.fi (har ca 550 registrerade aktörer)
Kulturhuset.fi (upprätthåller för närvarande över 1 400 webbsajter)
KulturÖsterbotten (författardatabas)
Schildts & Söderströms (böcker på webben)
Svenska Yle (webbsidan)
Vetamix
KSF Media (webbsidan)

SFV (Uppslagsverket Finland)
(SLS, digitaliserade material)
(Åbo Akademis bibliotek, digitaliserade material)

Utgående från detta utvecklades ett Pondusschema för data, som är en utvidgning av den internationella Dublin Core-standarden som används för att beskriva digitala resurser. Följande typer information hittades eller kan enkelt tillföras hos de allra flesta och togs därför med i schemat, med en rekommendation till val av källa för URI då sådan finns:

1. **Namn på objektet** (dc:title) – detta är tillsvidare vanligen unikt och behöver därför inte länkas någon annanstans.
2. **Källan till metadata** (pondus:provider) – man kunde länka till webbsida eller DBpedia.
3. **Utgivare av informationen** (dc:publisher) – man kunde länka till webbsida eller Dbpedia.
4. **Rättighetsägare** (dc:rightsholder) – man kunde länka till webbsida eller Dbpedia.
5. **Upphovsperson** (dc:creator) – man kunde länka till webbsida eller DBpedia eller den internationella aktörsdatabasen VIAF.
6. **Rättigheter** (dc:rights) – **används Creative Commons-licenser eller Pondus egna statements som är i linje med Europeanas dito med URI.**
7. **Typ** (dc:type) – för användare (bild, ljud, video osv), **används DCMI-standardens type URI.**
8. **Ämnesord** (dc:subject) – **används Allso URI** (eller KOKO, där Allso utgör en del).
9. **Täcker yta** (dcterms:spatial) – **används koordinater enligt DCMI.**
10. **Referens** (dc:relation) – webbadress till relaterad resurs, gärna en bestående sådan (URN).
11. **Ämnesområde** (pondus:category) – **används Ponduskategorier med URI.**

Dessutom finns ytterligare några tillgängliga fält. Av dessa ovan nämnda fält gjordes endast fem till obligatoriska. Då något av de obligatoriska fälten saknas i resursen kan dessa ofta enkelt sättas till, så som källan till metadatan eller utgivaren av själva resursen. För att lätt lägga till Ponduskategorier har olika typer av stigar gjorts, med hjälp av vilka man kan lägga till uppgiften om man till exempel har en biblioteksklass eller en mediekategori i sina uppgifter från förut.

I listan ovan framkommer också att det finns många fält som ännu saknar entydiga och bra ställen att länka till. ”DBpedia” som förslag är ett symptom av detta, som en hyfsad lösning för en del fall, men problematisk för till exempel mindre aktörer. Detta är ett problem som vi bara kan hoppas att löses på nationell nivå snarast. Särskilt gäller den olika typer av organisationer, företag och

Slutrapport för projekt Pondus

personer, som ingen myndighet ännu lyckats leverera som öppna data. Nationbiblioteket som övertagit ansvaret för själva ontologitjänsten verkar i första hand fokusera på författare.

Förutom ämneskategorierna verkar den geografiska informationen erbjuda relativt enkla och nyttiga möjligheter till länkning. Även här skulle dock URI och mer avancerade polygoner än de koordinatbaserade lösningar som erbjuds inom DCMI-standarden vara av stort värde. Helst skulle dessa URI också vara länkade till en tidsaxel så att exempelvis kommuners olika utsträckning under olika perioder kunde beaktas vid sökningar. Både tekniken och datan finns i princip, men hur man ska koordinera verksamheten mellan Nationalbiblioteket och Lantmäteriverket, eller om en dylik resurs borde upprätthållas av någon annan, såsom Arkivverket eller en öppen gemenskap är ännu en öppen fråga.

Hela Pondusschemat finns på Pondus wikin samt även som bilaga till denna rapport. På wikin finns också specifikationer och direktiv för de tekniska implementeringarna av Pondus. Den programvara som behövs är helt baserad på öppen kod, så det enda som kostar är kodningsarbetet.

Upphovsrätter

Förutom koordinationen av tekniska lösningar och informationsinnehåll är det viktigt att beakta de juridiska aspekterna, då man vill få stor spridning för sina material. I praktiken innebär detta att man måste sätta sig in i upphovsrättsfrågor och fundera över det egna materialet och de upphovsrätter som kan gälla det. Inom projektet insåg vi tidigt att detta var en viktig punkt, varför vi gjorde en medveten satsning på att reda ut dessa frågor, sammanställa information om dem och också försöka sprida denna kunskap under möten och seminarier. Några viktiga tumregler som vi kommit fram till är dessa:

- Allt material på webben har i utgångsläget upphovsrätt
- Upphovsrätten gäller 70 år efter upphovsmannens död
- Du kan inte sprida vidare eller ge licens åt material du inte äger upphovsrätten till
- För att sprida ditt material så mycket som möjligt, använd en så generös licens som möjligt (undvik gärna förbudet mot kommersiell användning)
- Använd om möjligt en Creative Commons-licens
- Metadata ska vara utanför upphovsrätt (CC0)
- Digitalisering skapar inte ny upphovsrätt
- Fundera ordentligt igenom vad som är det värsta som kan hända om du delar med dig – vad förlorar du/ni på det – och vad kan ni vinna om folk lagligt kan återanvända era material? För det er kanske i själva verket närmare era mål och hjälper er att främja era syften?

Inom Pondus arbetar vi för att

möjliggöra rationalisering och större genomslag för producenterna genom ett etablerat men öppet samarbetsnätverk för innehållsproducenter, bättre informationsflöde mellan projekt och verksamheter, bättre koordinering och enhetligare lösningar. Vi arbetar också för att skapa medvetenhet om nationella och internationella standarder och semantiska system och öka användningen av den nationella ontologin Allso samt för inbesparingar för alla genom samordning och bättre tillgång till information.

Projektets framskridande

Under våren 2012 fastslogs en första version av hur dataschemat kunde se ut inom Pondus och i mars var också en första version av den tekniska implementeringen färdig på projektets wiki (där man via historiken också kan följa hela arbetets gång). Ganska snabbt övergavs ett projekthanteringsverktyg till förmån för e-post, wiki och telefon. På våren 2012 publicerades webbplatsen www.pondus.info, som informerar om vad Pondus är, vilket syfte projektet har och hur de som deltar i samarbetet ska gå vidare för att öppna sina webbresurser. En wiki skapades också av IT3 på adressen wiki.pondus.info. På wikin samlades metadata och tekniska direktiv, liksom information om upphovsrätt. Wikin fungerar som handbok och som kommunikationskanal för deltagarna.

Gällande främjandet av öppen länkad data är läget följande hos de olika samarbetsparterna själva:

Svenska Yle lanserade under våren 2012 sin nya webbplats där en viktig målsättning var att skapa länkad data. Det nya Drupal-systemet stöder semantisk metadata och Pondus-fälten finns redan med i systemet. Svenska Yles webbsida innehåller semantisk metadata kodad i RDFa och microdata, inklusive URI från KOKO-ontologin, Ponduskategorier och DBpedia (Wikipedia). Avsikten var att före årsskiftet sätta upp en SPARQL Endpoint. Detta har inte ännu gjorts, men är fortfarande på agendan.

Yle har varit en drivande kraft för implementeringen av länkning av data. Webbutvecklingen har målmedvetet jobbat mot fullödlig semantisk metadata och möjlighet att också kunna producera Pondus-data. Till planerna hör även att framöver utnyttja Pondus-data för att berika det egna innehållet. Yles insats har varit mycket viktig och Svenska Yle fungerar som en viktig länk till Aalto-universitetet och Linked Data Finland-projektet.

Slutrapport för projekt Pondus

```
{!endif}--><!--[if IE 7]><link rel="stylesheet" type="text/css"
href="http://svenska.yle.fi/profiles/synprofile/themes/custom/ylethemes/omegaepeira/css/ie7.css" media="all" />
{!endif}--><meta name="pondus:category" href="http://www.yso.fi/onto/ponduskategorier/Inrikesnyheter" content="inrikesnyheter" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" />
<base target="_top" />
<meta name="dcterms:rightsHolder" content="Yle" href="http://dbpedia.org/resource/YLE" />
<meta name="pondus:provider" content="Svenska Yle" />
<meta name="dc:type" content="Text" />
<meta name="dc:language" content="sv-FI" />
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1, maximum-scale=1, minimum-scale=1, user-scalable=no" />
<meta name="dc:publisher" content="Svenska Yle" />
<meta name="dc:format" content="html/text" />
<meta about="/profiler/svenska-yle#me" typeof="foaf:Person" rel="foaf:account" resource="/profiler/svenska-yle" />
<meta content="Vi åter Europas renaste mat" about="/artikel/2013/03/15/vi-ater-europas-renaste-mat" property="dc:title" />
```

På Svenska Yle har man noterat att den semantiska metadatan i webbkoden gör att materialets synlighet på Google flerfaldigas.

Kulturhuset.fi har mycket aktivt deltagit i planeringen och utvecklingen av Pondus. Pondus-samarbetet har varit strategiskt viktigt för Kulturhuset som vill utveckla sin verksamhet allt mer mot öppen källkod och öppna data.

Till Kulturhusets kunder hör de flesta finlandssvenska centralorganisationer och deras medlemsföreningar. Kulturhusets målsättning är att skapa ett allmänt tillgängligt verktyg för alla kunder för att kunna producera Pondusdata. Att skapa ett verktyg i Kulturhuset ger direkt stor spridning, det är kostnadseffektivt och det gynnar den finlandssvenska offentligheten.

Kulturhuset har byggt sin första helt Ponduskompatibla resurs i Föreningen Brages databas för finlandssvenska folkdräkter. Ytterligare har Kulturhuset skapat en pilot för en nytt verktyg, Digiarkiv, i vilket flera rekommendationer från Pondusschemat redan nu är tekniskt förverkligade. Även andra resurser är under planering, inte minst med tanke på all den digitaliseringsverksamhet som ständigt är på gång. Kulturhuset strävar till att koordinera hembygdsföreningarnas resurser med Pondus. Även Marthaförbundet har visat intresse för att utveckla sina webbsidor enligt samma standard. Projektet har deltagit med finansiering för vissa delar av utvecklingsarbetet. Kulturhuset.fi upprätthåller för närvarande över 1 400 webbsajter och 150 databaser.

Brages Pressarkiv har tagit fram en fönsterapplikation för flöden som följer Pondus Lite-schemat. Databasen är indexerad och innehåller till exempel Allso-URI:n för ämnesorden och geografisk information i form av koordinater. De finlandssvenska e-dagstidningarnas material representerades i projektet av Brages Pressarkiv som levererar stora mängder metadata och länkar till e-tidningarna. Utvecklandet av API:n har haft en central betydelse för att ta fram olika scheman för hur informationen från Pondus kan presenteras i olika format.

KulturÖsterbotten har i samarbete med Pondusprojektet uppgraderat hela sin författardatabas och byggt ett Pondus Lite API med ekonomiskt stöd av projektet. API:t innehåller både sökfunktion och en del rdf-kod samt URI.

Svenska folkskolans vänner har anmält intresse för projekt Pondus. SFV följer med intresse med projektet och strävar efter att på sikt anpassa sina egna funktioner till en metadatabaserad nätframtid med system anpassade för Pondus. Fortfarande planerar man *Uppslagsverket Finlands* framtid och

andra eventuella större digitaliseringsprojekt. På så sätt passar Pondus väl in i verksamheten. SFV samarbetar också med Kulturhuset, vilket innebär att tekniska lösningar smidigt torde kunna anpassas till Pondus.

Evenemax har för tillfället mycket begränsade resurser. Lösningarna och utvecklingen är lagd på entreprenad och är kostsam för de egna systemens del. Evenemax har ändå deltagit aktivt i Pondusmöten och planering av metadata, vilket är viktigt med tanke på att vi i framtiden hoppas kunna inkludera även finlandssvenska evenemangskalendrar i Pondus.

Biblioteken.fi har från tidigare ett API som använder Dublin Core. Tyvärr har resurserna inte räckt till att berika materialet med Pondusdata. Diskussionen fortsätter.

Kulturforum.fi, som är ett projekt inom Produforum, har varit en av de aktivaste parterna i samarbetet och deltagit i Pondusmöten och planering. Kulturforum.fi erbjuder dels kulturaktörer av olika slag möjlighet att presentera sig själva och sin verksamhet, dels annonseringsmöjligheter för kulturevenemang. Portalen har för närvarande ca 550 registrerade kulturaktörer. Kulturforum.fi kommer inom en snar framtid att bygga om sin webbplats, och då planerar de att ta i bruk Pondusschemat och -kategorierna och samtidigt skapa ett öppet gränssnitt. Planen är att Kulturforum.fi ska skapa en inmatningsblankett utgående från Pondusschemat så att kulturaktörerna enkelt kan förse sitt webbmaterial med metadata för att förbättra sökbarheten i materialet och öka synligheten på webben. I detta arbete är frågorna om upphovsrätt särskilt intressanta och relevanta.

Åbo Akademis bibliotek har meddelat att eventuella projekt kommer att få vänta tills implementeringen av Nationella digitala biblioteket (NDB) är slutförd. ÅAB har hållits underrättad om projektet och preliminära mappningar har visat att insatsen för att införa Pondusdata är rätt liten, eftersom ÅAB använder Dublin Core-standarden som ingår i Pondusschemat. I princip är det två fält som behöver tilläggas, av vilka det ena är en helt generisk proveniens, och den andra även kan göras generisk vid behov. ÅAB vill inte räknas som Pondus-samarbetspart för närvarande.

Svenska litteratursällskapet i Finland har meddelat att de inte aktivt kommer att delta i Pondus i detta skede, eftersom de just nu har en del projekt på gång som binder deras resurser. Deras informationsförvaltningschef vill ändå aktivt följa med vad som händer och önskar att Pondus med jämna mellanrum uppdaterar SLS om projektet så att de eventuellt senare kan komma med. Läget är ungefär det samma som med ÅAB. SLS vill alltså inte räknas som Pondus-samarbetspart för närvarande.

Schildts & Söderströms förlag har preliminärt varit intresserade av Pondus men har under största delen av år 2012 inte haft möjlighet att delta i diskussionerna eller planeringen.

Luckan har en hel del för finlandssvenskar relevanta material, men tiden har inte räckt till för Pondussamarbetet. Trots detta har Luckan deltagit i möten. Luckan har en del relevanta databaser och databasprojekt på gång, så diskussionerna fortsätter.

Slutrapport för projekt Ponus

Vetamix kommer sannolikt att använda sig av Svenska Yles lösningar i framtiden, men tidtabellen är lite öppen. Inom Yle finns flera projekt kring arkiv och informationssystem med mera på gång och vid koordination dem emellan faller länkad data väl in.

KSF Media har anmält intresse för att eventuellt ta i bruk länkad data på sina webbsidor. För att stöda arbetet har Ponus tagit fram en stig mellan Hbl.fi:s webb och Ponuskategorierna.

Vi arbetar för att

skapa ökad nytta för brukare av finlandssvensk information på internet genom möjligheter att anpassa informationsflöden, möjligheter att själv återanvända och automatiskt länka till relevant information och möjligheter att hitta relevant relaterad information som presenteras genom infällda fönster-applikationer på sajter man besöker.

Marknadsföring, arbetsprocesser och resultat

Projektet lanserade under våren 2012 webbplatsen www.pondus.info, som informerar om vad Pondus är, vilket syfte projektet har och hur de som deltar i samarbetet ska gå vidare för att öppna sina webbresurser. En wiki, wiki.pondus.info, har också skapats med mer ingående information om metadata och de gemensamma standarderna (Pondusschema för metadata inklusive Ponduskategorier för klassificering av material), om upphovsrätt och möjligheter att licensiera webbmaterial för användning i t.ex. applikationer av olika slag, om tekniska lösningar för öppet gränssnitt (API) och om marknadsföringen av projektet. Wikin upprätthålls av IT3, som också följer med projektet noga för att kunna stöda sina kunder i frågor som gäller informationsstrukturer och metadata. Meningen är att wikin ska fungera som ett slags handbok för dem som vill ta i bruk Pondus.

Pondus finns på Facebook med en öppen profil (facebook.com/pondus.info, 85 gillamarkeringar 12.3.2013) och en sluten grupp för nätverksmedlemmar (50 medlemmar). Dessutom har Pondus ett twitterkonto (@pondusinfo, 82 följare 12.3.2013). Projekt Pondus har väckt en hel del intresse både nationellt och internationellt, och diskussioner om länkning av data har förts också på internationell nivå, både med svenska myndigheter och sakkunniga från andra länder. Marknadsföringen har hittills riktat sig till innehållsproducenter och sakkunniga.

Förutom på Pondus webbsida och wiki har projektet presenterats bland annat i tv-programmet *Min morgon*, samt i tidningarna *Svenskbygden* och *Mentora*. I inledningsskedet riktade sig marknadsföringen till finlandssvenska producenter av för allmänheten relevanta informationsintensiva webbmaterial. Projektet har också presenterats för bibliotekarier på Helsingfors universitet (Terkko) på Nationella biblioteks nätverksdagarna i oktober 2012. Pondus har också arbetat för nationella informationsstrukturer och bland annat presenterat sig i samband med den internationella CIDOC 2012-konferensen i Helsingfors i juni.

Under projektets lopp har hållits 88 möten där projektkoordinatören deltagit (sammanlagt ca 380 deltagare). Pondusnätverket höll under 2012 tre s.k. stormöten under våren, den 24 januari, den 13 mars och den 12 april. PM från mötena finns på Ponduswiki under rubriken Projektdokumentation. Under januari och februari träffade projektledningen alla nätverksdeltagare enskilt för att informera om Pondussamarbetet och kartlägga hur deras nuvarande databaser är uppbyggda. Dessutom har de

Slutrapport för projekt Pondus

projektanställda hållit flera möten dels med grafikern Steffen Ørsted, som formgivit webbsidorna, dels med enskilda nätverksdeltagare för att diskutera hur de konkret kan gå vidare med att öppna sina dataresurser och med it-utvecklaren för Brages Pressarkiv. Under hösten gjordes en ny runda.

Start Om Pondus Samarbetsparter Nyheter Kontakt Open Data HackFest

pondus.info

” Nu får övriga Svenskfinland upp ögonen för allt spännande och positivt som händer i Vasaregionen.

Camilla Berggren, Vasabladet

SÅ HÄR SKA DET BLI >

TIDSKRIFTER
KÄLLA: PRESSTANDA

- Datorn stjäls av lästiden
INFORMATION OCH MEDIER
HBL - 14.3.2013
- Han gillar fisk och Harriet And...
MASSMEDIER, FOTOGRAFERING...
AU - 9.3.2013
- Ett alternativ
BOENDE, SOCIALA FRÅGOR, EKO...
AU - 5.3.2013
- Ingen ljusning på annonsmark...
MASSMEDIER, EKONOMI, TELEK...
VBL - 8.2.2013
- Kvinnokraft i Skärgården
MASSMEDIER, BEFOLKNING, FOL...
AU - 19.2.2013

pondus.info

Vad är Pondus?
Pondus är ett projekt för att göra innehållet på finlandssvenska webbplatser lättare tillgängligt för fler webbanvändare.
I Pondus deltar flera finlandssvenska organisationer och IT-specialister som tillsammans utarbetar råd och enkla verktyg för hur informationen på webbplatserna kan länkas till varandra.

Varför Pondus?
En nöjd besökare kommer tillbaka. Erbjud dina webbgäster nya tjänster och relevant information!
Genom att dela med dig av ditt webbinnehåll – skapa ett öppet gränssnitt (API) för din sajt och förse materialet med metadata – ger du fler webbanvändare tillgång till din information och möjlighet att skapa intressanta applikationer.

Hur gör man?
För att kunna dela och byta information inom nätverket följer vi ett gemensamt dataschema. Det är enkelt att beakta då du planerar en webbsida eller bygger ett API.
Dokumentation och råd finns i vår [wiki](#). Det finns olika alternativ att välja mellan beroende på vilka system och resurser du har till ditt förfogande.

Webbsidan *Pondus.info* lanserades i mars 2012 och har haft närmare 9000 unika besökare.

Pondus har varit i kontakt med Undervisnings- och kulturministeriet och Finansministeriet, samt Riksarkivet och Nationalbiblioteket och SeCo/Linked Data Finland vid Aalto-universitetet kring frågor rörande ontologierna. Linked Data Finland har tagit del av Pondusschemat och diskussioner förs om en ontologi för media. Löpande diskussioner förs också med Det Nationella Digitala Biblioteket. Till JulkiIT gjordes en skrivelse för att nationella lösningar snabbt skulle tas fram och ett svar har också anhallits, där man lovar beakta Pondus synpunkter och behov vid planeringen av den offentliga system- och verksamhetsarkitekturen (Kokonaisarkkitehtuuri). Möjligen hade skrivelsen en viss vikt då beslut om finansiering för Onki-tjänsten fattades.

IT3, Profium, Iterate Labs och See Sharp IT har alla deltagit i utvecklingen av teknisk implementering på olika sätt. See Sharp IT har erbjudit ett projekthanteringsverktyg för Pondus-samarbetet och IT3 en wikiplattform.

Sida | Diskussion

Implementationsmodell

Denna modell ska ses som ett förslag i detta skede. Kommentarer tas gärna emot.

Innehåll [visa]

Översikt

Tanken är att varje aktör bygger ett eget öppet gränssnitt enligt modellen som beskrivs i detta dokument. Widgets och andra tillämpningar använder direkt en eller flera aktörer ingående dokumentation följer i och med att Pondusaktörerna börjar implementera denna modell. Kontakta oss på [Pondus iP](#) om något verkar oklart!

Exempel på tillämpning (widget)

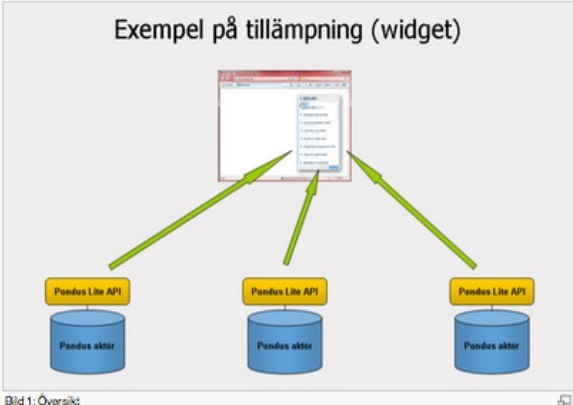

Bild 1: Översikt

Två nivåer

Denna implementationsmodell innefattar två nivåer av implementation. Den första (Lite) nivån innebär att en aktör förutom att mappa sin metadata enligt Pondus dataschema OpenSearch. Gränssnittet returnerar RSS/ATOM-flöden och JSON-data från sökningarna (och metadata enligt Pondus dataschema). Se bild 2.

Pondus Lite

I Ponduswikin finns detaljerad information om metadata, rättigheter och teknisk implementation av Pondus. Wikiplattformen möjliggör effektiv uppdatering av samarbetsparterna, vilket är en fördel under det iterativa arbetet.

Som första case och utgångspunkt för den tekniska utvecklingen togs Brages Pressarkivs databas. Ett SOLR-index har installerats med ett API som kan leverera specifika flöden t.ex. till fönsterapplikationer. Samma möjligheter finns i databasen Brösttoner och under våren ska Kulturforum.fi också om möjligt sätta upp ett API. En egen widget har tagits fram med en egen grafik för Pondus. I ett ganska tidigt skede kopplades också utvecklare vid Kulturhuset in för att koordinera lösningarna. I synnerhet kombinerandet av RSS-flödesschemat, Dublin Core-metadataschemat och rdf-koden har varit en intressant utmaning som diskuterats mycket mellan kodare för Kulturhuset, KulturÖsterbotten och Brages Pressarkiv.

Under hösten rådde en brist på kodare på flera håll och resurser kunde inte frigöras för delar av utvecklingsarbetet, varför projektet anhöll av Svenska Kulturfonden om att få fortsätta en bit in på 2013. Denna önskan bifölls vänligen.

Inför Pondus Open Data HackFest togs en riktigt slutspurt för att få ut så mycket och så rik data som möjligt. Flera dataset blev rårare än vi alla önskade på grund av tekniska orsaker eller tidsbrist. Bland dessa kan nämnas data för Svenska Yle eller Biblioteken.fi. Kulturforums data uteblev helt på grund av en serie olyckliga omständigheter. Hacket presenteras utförligare nedan.

Slutrapport för projekt Pondus

Arbetet fortsatte ännu efter hacket. Med de sista pengarna av projektets budget görs utveckling av specifikationerna för Pondus Full-schemat med fullödig RDF (femstjärnig öppen länkad data) och den tekniska implementationen för SPARQL Endpoint. Detta arbete köps åter av See Sharp IT som varit mycket pålitligt. Efter att pengarna är slut övertas arbetet av de enskilda aktörerna, vilket sker lämpligt då praktiska implementeringar kommer igång.

Den största möjligheten är att vi genom samarbete betydligt kan effektivera användningen av de finlandssvenska informationsresurserna, och också allt det arbete som görs för att underhålla dessa. Projektwebbsidor och dylikt faller inte heller lika lätt i glömska om de är länkade till annan information.

Om fler aktörer lär sig beakta öppna lösningar och gemensamma standarder främjas gemensamma och förmånliga lösningar också på sikt. Detta ger också möjligheter att utnyttja nationella (Nationella Digitala Biblioteket) och europeiska tjänster (Europeana). Därför beaktas internationella standarder under arbetet.

Pondus Open Data HackFest

Ett hackathon är en tävling för kodare, då man under en begränsad tid ska ta fram en applikation, alltså någon webb- eller mobiltjänst, som bygger på öppna data. Efter en sondering hos yrkeshögskolan Arcada och en del andra insatta aktörer och Pondus-partners beslöt vi att avsluta projektet med en dylik tillställning. Datum sattes till den 5 mars 2013. Målsättningarna var:

- att få fram några konkreta och för lekmän begripliga exempel på vad öppen data kan ge
- att sprida kunskap om att öppna och länka data bland it-folk
- att sprida kunskap om projekt Pondus i finska öppendatakretsar
- att få en deadline för att få ut Pondusdata
- att testa själva datan och se om det finns problem i specifikationerna som behöver åtgärdas
- att se hurdana material som väcker intresse, så att detta kan beaktas framöver

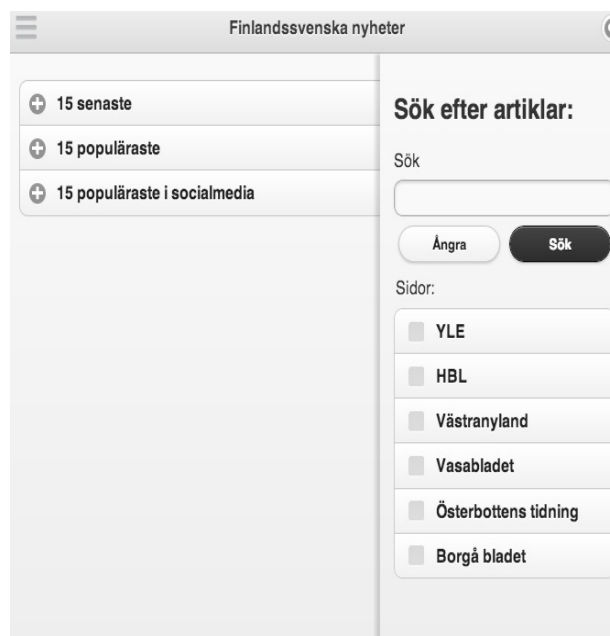
Tidtabellerna var, som ovan framkommit, mycket pressande för Pondusparterna, men väldigt mycket blev faktiskt gjort de sista veckorna före hacket. En del material lades ut som dumpar (dvs. filer), andra var helt tillfälliga, men det fanns uppenbarligen tillräckligt med data för att hacket skulle kunna genomföras. Prispengen var 2000 euro och för att driva på utvecklingen inom de geografiska tjänsterna för öppen data (inte minst tjänster som SAPO som inkluderar ett tidsperspektiv) köpte projektet några dataset från Lantmäteriverket för cirka 150 euro. För övrigt finansierades det mesta av serveringen av Profium. Som domare för tävlingen fungerade Rasmus Johansson (MariaDB), Juho Autio (Profium) och Ant Simons (Kulturhuset).

Dagen inleddes med en presentation av projektet, sedan en föreläsning av Timo Kauppinen, expert på öppen länkad data vid Aalto-universitetet, och sedan presentation av de olika Pondusmaterialen. På plats fanns cirka femtio personer, både proffs inom öppen data, Arcadastuderanden och andra

intresserade. Klockan elva blev det dags för lunch och möte kring geografisk data. De tolv deltagarna hade en mycket bra diskussion och bestämde att man skulle träffas nästa gång på Riksarkivets digitaliseringsenhet.

Efter lunchen körde hacket i gång på allvar i en av datasalarna på Arcada. Direktiven för de tävlande var att vi framför allt sökte nya idéer för tjänster man kunde bygga på våra data. Det fanns data om nyhetsmaterial från Svenska Yles webbsidor, finlandssvenska dagstidningar, författare, foton med mera. Kravet var att man använde minst ett Pondusmaterial, men man fick gärna komplettera med andra resurser såsom Europeana eller Wikipedia. Under dagen kom och gick en hel del intresserade människor och många intressanta diskussioner fördes i korridorerna. Ett och annat intressant samarbetsprojekt fick sin början eller tog fart under det nätverkande som ägde rum. Klockan åtta, då tävlingstiden var slut, var fem bidrag klara att lämnas in.

Vinnare blev Samuel Backman med [Finlandssvenska nyheter](#), en tjänst med vilken man kan filtrera i det finlandssvenska nyhetsflödet. Idén var genomtänkt och väl genomförd. Tjänsten har många funktioner och fungerar både på dator och i smarttelefon. Andra pris gick till Carolina Lindqvists och Lucas Granbergs [vision](#) som gick ut på att visualisera hur nyheter av olika slag kan hopa sig till vissa orter. Med ännu bättre metadata (geografiska positioner) och en mer riktad sökning på innehållet i artikeln skulle man kunna lokalisera en nyhet till och med på gatunivå. Huvudmålet är att kunna se hur en stad och dess omgivning har utvecklats sig baserat på arkiverade nyheter samt kunna undersöka vilken typ av nyheter som rör sig kring olika platser. Man skulle till och med kunna se hur olika typer av nyhetsfenomen sprider sig runt i landet, ifall man kopplade dataflödet både till ett arkiv och ett nyhetsflöde i realtid.

Brages Pressarkiv - Category Browser

Leve Brages klipparkiv!

13.03.2013 - HBL Politiker väljer jordbrukets gröna nyans : För fosterlandet, miljön eller båda 33% finansiering	10.03.2013 - HBL Projekt, pengar och produkter 33% finansiering
05.03.2013 - VN Flera frågeställningar oförlösta 33%	24.02.2013 - VBL Fångar världen med kameran : 33%

Marcus Tallbergs applikation söker liknande artiklar ur Brages Pressarkivs databas.

Marcus Tallberg fick tredje pris för [en rekommendationstjänst](#) som baserade sig på Brages Pressarkivs data. Idén har potential och kändes relevant och nyttig. Delad fjärde plats gick till Jaakko Talonen för [pReact-spelet](#) baserat på Yles nyheter och Staffan Enberg och Mathias Andtbacka för en tidslinje med Pondusmaterial baserat på sökning.

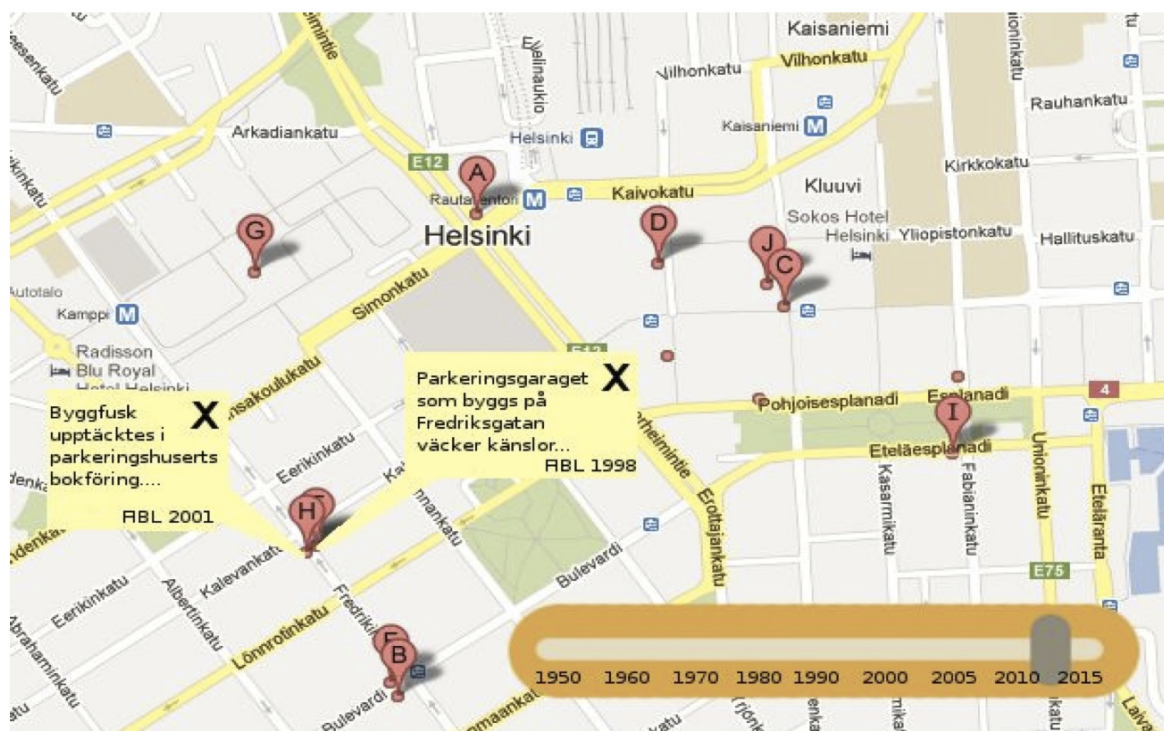

REACTION TIME
0.312

pReact SWE
MIO GAMES
Finlandsvenska nyheter för 1-6 spelare. pReact är en kombination av reaktion ...

INSTALL

Jaakko Talonens spel går att ladda ner på webben.

Carolina Lindqvist och Lucas Granberg utnyttjade de koordinater som finns i Brages Pressarkivs metadata och använde dem på flera olika sätt.

Pondus ska genom ökat samarbete mellan informationsproducenterna skapa möjligheter för bättre finlandssvenska informationstjänster på webben med maximal nytta för slutanvändaren i form av smidiga lösningar.

Sammanfattning och utvärdering av resultaten

Vi har åstadkommit ett fungerande gemensamt dataschema som används helt eller delvis av fyra aktörer. Flera står i beråd att ta det i bruk tekniken. Pondus har blivit mer känt tack vare god publicitet och marknadsföring. Vi har lyckats ta fram exempel på tjänster som kan utvecklas på Pondusdata. Nedan följer en utvärdering av hur målsättningarna uppnåtts.

Ett etablerat men öppet samarbetsnätverk för innehållsproducenter

Detta fanns i princip redan när projektet satte i gång, men det kommer att behövas fortsatta ansträngningar i form av gemensamma seminarier, workshoppar eller utbildningsdagar i framtiden både för att upprätthålla kontakten och kommunikationen och för att ge nya medlemmar i nätverket möjlighet att komma med i kretsen och hitta samarbetsparter på olika områden. Kanske detta kunde göras i samarbete med andra organisationer, t.ex. Föreningen Finlandssvenskt samarbetsforum? Nätverket behöver absolut ännu utvidgas eftersom viktiga materialgrupper, så som digitaliserade arkivmaterial och kulturarv saknas i för stor grad.

Bättre informationsflöde mellan projekt och verksamheter

Under projektets gång lärde många aktörer känna varandra och varandras verksamheter bättre. Men i framtiden är detta en funktion som aktivt borde upprätthållas (se föregående stycke). De tekniska lösningarna nådde ännu inte en sådan nivå att de direkt ännu skulle stöda detta.

Bättre koordination och enhetligare lösningar

Här uppnåddes kanske de största resultaten. Kännedomen om standarder, upphovsrätter och nyttan av att koordinera och öppna informationsresurser torde ha ökat i samtliga medverkande organisationer. Också viljan att fortsätta utvecklingen i en gemensam riktning verkar finnas på många håll. Att många redan tagit i bruk Creative Commons-licenser är ett bevis på detta.

Att skapa medvetenhet om standarder och semantiska system och skapa efterfrågan för svenska tjänster (ontologier)

Ämnesord och de tjänster Onki erbjuder torde vara åtminstone till namnet kända för de flesta deltagarna i nätverket. Den efterfrågan som skapats av Pondus har noterats av Nationalbiblioteket till exempel vid Biblioteksstämsdagarna. Det stora intresse som den av Focis och Pondus gemensamt ordnade diskussionen om SAPO väckte visar att initiativet mötte ett existerande nationellt behov. Sannolikt kommer också SAPO att uppdateras med svenska kommunnamn delvis tack vare detta.

Inbesparingar för alla genom synergier och bättre tillgång till information

Här handlar det främst om alternativkostnader på lång sikt. Ju mer öppen data som finns, desto större nytta uppnås.

Analys och reflektioner

Tillvägagångssättet har på det hela taget varit lyckat. Genom att inte för starkt förbinda oss vid vissa tekniker, metoder, informationsresurser eller aktörer har utvecklingen varit flexibel och gått bra framåt med de resurser som funnits tillgängliga.

Kommunikationen

Fortfarande känns det svårt att kommunicera om vikten av dessa saker med tillräcklig pondus. Ofta är svaret då man vill ta upp dessa saker, att tiden inte räcker till just nu för detta. På många håll råder ständiga stora systemprojekt, som pockar på akut uppmärksamhet av både ledning och it-personal. Frågor om standarder och öppenhet upplevs alltför ofta som sekundära och ”extra” krav, som tillkommer och ger extra arbete. Vad gäller länkning kan man ibland skönja svårigheter att se nyttan med den ansträngning det kräver att sätta sig in i tekniken. En mycket allvarlig och farlig tendens är att skjuta på saker som gäller till exempel metadata. Följderna blir lätt i längden ineffektivitet och oflexibla resurser som bildar informationssilon, mångdubbling av information i olika system, dubbelarbete och outnyttjade informationsresurser.

Informationsförvaltningen och öppenheten borde prioriteras högre inom organisationer, så som strategiskt viktiga områden. De på många håll nu rådande arbetssätten kan leda till nedprioritering i kritiska skeden vid utvecklingen av informationssystem. Pondus behövs därför även i framtiden. Det räcker inte heller att Pondus finns utanför organisationerna, den borde finnas inuti dem. Varje finlandssvensk aktör som vill nå ut ordentligt borde ta Pondus till sig. Då är det inte heller så svårt att förverkliga öppenheten.

Öppenheten som förhållningssätt

Inom vissa organisationer är öppenheten också förknippad med delvis irrationella rädslor om förlorad kontroll. Forskning (M. Szajewsky, P. Suber, K. Antelman) visar att öppenhet gynnar spridningen av material på webben så att denna kan flerfaldigas med relativt enkla åtgärder. Förmågan att prioritera rätt i dagens webbmiljö är inte alldeles enkel. Chefen för informationsutvecklingen vid svenska Riksantikvarieämbetet Lars Lundqvist har sagt att öppenheten inom kulturarvssektorn endast marginellt handlar om teknik och egentligen är en fråga om förhållningssätt, det vill säga verksamhet, inställning och tankevärld. Detta framkom tydligt även under detta projekt. Kulturinstitutioner med stora material och god teknisk kompetens valde att inte släppa sina material inom Pondus, som prioriterades lägre än andra projekt. På klassiskt vis var resonemanget att man kan ”fundera på det senare”, i stället för att konstatera att man med mycket,

mycket små justeringar kunnat komma Pondus till mötes och bidra med stora mängder unika material. Den kanske främsta orsaken som förekom och som har viss legitimitet är uppbyggnaden av det nationella digitala biblioteket och dess söktjänst Finna (som förhoppningsvis någon dag får ett öppet gränssnitt). Lanseringen av nya material i Finna kommer att äga rum om drygt ett år, under vilket de deltagande finlandssvenska organisationerna inte behöver göra särskilt mycket eftersom varken större bearbetning eller komplettering av metadata behövs. Så resurser tar Finna i realiteten inte just nu av organisationerna.

Förhoppningen är nu att Undervisnings- och kulturministeriet ska börja kräva öppenhet av de verksamheter de finansierar med skattemedel. Det som skedde under projektet, när Pondus upprepade gånger försökte få med allmännyttiga kulturarvsmaterial med svag framgång, pekar på att det finns problem med förhållningssättet och prioriteringar någonstans eller på flera ställen i systemet. Det är mycket bra att organisationerna är med i det nationella digitala biblioteket och fokuserar på Finna och nationell koordination, men att utgå från att man därmed avklarat frågan om öppenhet är inte rätt tänkt. Data bör öppnas också vid källan, eftersom den då kan hållas rikare. Det finns en stark internationell rörelse, Open GLAM (Galleries, Libraries, Archives and Museums), där man har mycket goda erfarenheter av öppenhet. Det finns otaliga bevis på att man med mycket små insatser når långt, bara man sätter in resurserna på rätt ställen. Det kan handla om summor i stil med 500 euro och några timmar arbetstid. Om inte institutioner inser detta själva, bör finansierarna kräva det av dem. Ett explicit EU-direktiv om saken är under behandling, så förr eller senare kommer man att tvingas till åtgärder på denna punkt inom den offentliga sektorn. Ju längre man väntar, desto större riskerar skillnaderna i data bli och desto större blir arbetet att skapa länkad data. I synnerhet har arbetet med Pondus hjälpt deltagarna att se hur data bör struktureras för att kunna länkas och spridas väl. Denna kunskap har vunnits uttryckligen genom deltagande och iterativ utveckling och finns nu i nätverket att hämta.

Ontologierna

Nationalbiblioteket kommer möjligen inte att kunna svara på fältets behov tillräckligt snabbt och heltäckande gällande ontologitjänster. Tvärtom kan fokuseringen på för biblioteken själva viktiga material (ämnesord, författarauktoriteter) och oförmåga att ta ett större nationellt koordinationsansvar för metadata i allmänhet leda till att de tappar finansieringen från Finansministeriet, som knappast ser skäl att understöda sektorinterna informationsstrukturer. Däremot ser fältet ut att ha en ganska stor vilja att organisera sig själv. I öppendatakretsar finns mycket kunnigt folk som snarast skyr central styrning. Dessa personer visar för närvarande aktivitet och kommer möjligen att ta över utvecklingen i praktiken vad gäller till exempel geodata. De öppnare lösningarna har ofta visat sig vara lyckade inom teknisk utveckling och frågan är om inte detta också gäller länkning av data.

Också angående ämnesord ter sig Nationalbibliotekets processer och sätt att arbeta sådant, att kompletterande tjänster kommer att behövas. I första hand riktar sig åtminstone blickarna på Brages Pressarkiv nu mot Yle, där det finns både kompetens och behov att utveckla ontologierna och den

Slutrapport för projekt Pondus

med dem kopplade tekniken. Detta kan göras dels integrerat med de egna systemen för att förbättra den interna informationsförvaltningen, dels för att på ett öppet sätt öka synlighet och fylla public service-uppdraget.

Det skulle vara önskvärt att myndigheter snabbt öppnade sina databaser på ett sätt som skulle möjliggöra hänvisande till enskilda data. Till exempel förhindrar Företagsregistret i dag aktivt länkandet till enskilda företagsuppgifter, vilket är närmast skandalöst. Myndigheter borde tvärtom erbjuda bestående URI i dylika resurser, för att stöda utvecklingen av data av hög kvalitet.

Framtiden

Pondus kommer att drivas av Brages Pressarkiv, så länge detta arkiv existerar. I annat fall finns det andra aktörer inom nätverket som kan tänka sig att ta över kostnaden för webbsidan (några hundra euro om året på sin höjd). Pondus behöver absolut fortsättas, vi har fått en god start och nu gäller det bara att hålla nätverket och kommunikationen i gång, vilket inte kräver så stora ansträngningar. Förhoppningsvis kommer också de allt vanligare resurserna av öppna data att öka insikten och efterfrågan på den kompetens som finns hos nätverket och som gärna generöst delas vidare.

Ett fortsatt och målmedvetet arbete för att öppna finlandssvenska data är av viktig betydelse för att stärka och öka synligheten för det finlandssvenska i Finland och Europa. Att göra ett inom Svenskfinland välkoordinerat arbete på denna front kan inte ersättas av nationella eller europeiska projekt. Tvärtom behöver alla dessa nivåer beaktas. De finlandssvenska webbmaterialen och informationsresurserna har ett potentiellt väldigt koherent innehåll, vilket tydligt framkom under projektet. Det visade sig också att man genom att målmedvetet arbeta med dessa saker kan väcka intresse för kultur och webbinnehåll över språk- och statsgränser.

